

පුරාණ පඬුවැවෙන් හෙළිවන ශ්‍රී ලාංකේය වාරි තාක්ෂණය

එම්.ආර්.ටී. ධර්මසිරි

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයන අංශය,
සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ.

mrtdharmasiri@gmail.com

මුද්‍රා පද : පඬුවැව, වාරි තාක්ෂණය, රළපනාව, මඩ සොරොව්ව

පුරාතන ඉදිකිරීම් රැසක් ශ්‍රී ලංකාවේ පෞඨත්වය නිරූපනය කරන අතර එයින් වැව් හා අමුණු ඉදිකිරීම ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ගෙන ඇත. වෙනත් කිසිදු බිම්කඩක් තුළ මෙවැනි ආකාරයෙන් ජලය කළමනාකරණය කර ලෝකෝපකාරය උදෙසා භාවිත කළ ක්‍රමවේදයක් දක්නට නොලැබේ. අතීතයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාරි ශිෂ්ටාචාරයක් නිර්මාණය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් එවකට පැවතුණු කාලගුණ, දේශගුණ තත්ත්වය හා භූ රූපණය යම් ආකාරයකින් බලපෑමක් සිදු කරන්නට ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකි ය.

වාපි කර්මාන්තය කෙදිනක දී ආරම්භ වූවා ද යන්න නිශ්චිත ව සඳහන් කළ නොහැකි නමුත් එම ක්‍රියාවලියට දීර්ඝ ඉතිහාසයක් පවතිනු ඇත. මිනිසාගේ ම අවශ්‍යතාවන් මත වින්තන ශක්තියේ ඇති වූ විප්ලවයක් මත මෙම නිර්මාණයන් බිහිවන්නට ඇත. ස්වභාවික ජලය රැඳෙන ස්ථානය “පතන” ක්‍රමයෙන් වර්ධනය කිරීමෙන් සාගරයන් බඳු වූ වාපි නිර්මාණය කරන්නට හැකි විය. පූර්ව ඓතිහාසික (Proto history) අවධියේ දී පදනම දැමූ

කුඩා වැව් පොළොන්නරු අවධිය වනවිට සාගර වශයෙන් විශාල වූ නිර්මාණයන් දක්වා වර්ධනය වී තිබේ. මුල් අවදියේ දී පටන් ක්‍රමානුකූල ව වර්ධනය වූ දක්බිණ දේශයේ සුවිසල් වාරි කර්මාන්තයක් වශයෙන් පාණ්ඩ වාපි නොහොත් පඬුවැව හඳුන්වා දිය හැකි ය. වර්තමානයේ දී ද නටඹුන් බවට පත් ව ඇති මෙම වැවෙහි ඉදිකිරීම් තාක්ෂණය අතීත දැනුම අනාවරණය කරවනු ඇත.

පූර්ව ඓතිහාසික අවධියේ දී බඳින ලද කුඩා වේල්ල පසු කාලීන වන විට අඩි 40 දක්වා උස් වූ පස්බැමි බැඳ විශාල ජල ධාරිතාවක් ගබඩා කර ගැනීමේ හැකියාව තිබූ බව මධ්‍ය ඓතිහාසික අවධියේ ඉදිකරන ලද වාපි නිර්මාණයන් තහවුරු කරයි. වෑ කන්ද, වැව් කණ්ඩිය, බන්ධන, සේතු යනුවෙන් වැව් බැම්ම විවිධ නම් වලින් හඳුන්වනු ලබයි. වැවක ජීව කාලය කොපමණ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් තීරණය කරනු ලබන්නේ වැව් බැම්මමේ ඇති ශකක්තිය තුළිනි (ගුණවර්ධන, 2005:55). වැව් බැම්මේ ප්‍රධාන උපයෝගීතාව වී ඇත්තේ ජලය ගබඩා

කර තබාගැනීමේ කාර්යය වශයෙන් හඳුන්වා දිය හැකි වේ. පඬාවැව ඉදිකිරීමේ දී එහි බැම්ම ශක්තිමත් අයුරින් ගොඩනගා ඇති බව වර්තමානයේ දී වුව ද අවබෝධ කරගත හැකි වේ. වැවෙහි මූලික ශක්ති ප්‍රභවය දරා සිටිනු ලබන්නේ වැව් බැම්ම විසිනි. වර්තමානයේ දී කිලෝ මීටර් 2.6ක් තරම් දීර්ඝ පස් වැටියකින් යුත් වැව් බැම්ම, ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික පරිසරය උපයෝගී කර ගනිමින් නිර්මාණය කර ඇති ආකාරය පැහැදිලි වේ. ස්වභාවික ව උස් වූ කඳුවැටි දෙකක් යා කරමින් පඬාවැවෙහි බැම්ම සකස් කර ඇත. සමෝච්ඡ රේඛා පිළිබඳ දැනුමක් තිබූ අතීත මිනිසුන් වැව් බැම්මේ ඉදිකිරීම විශිෂ්ට අයුරින් සිදුකර ඇති බව පැහැලි වේ.

පඬාවැවේ අඩි 2, 2.5ක ගල් පුවරු ඇතිරීමෙන් මෙම රළපනාව සකස් කර ගැනීම සිදුකර ඇත. වැව් බැම්මේ ස්ථාන කිහිපයක ම රළපනාවට යෙදූ ගල් හඳුනාගැනීමට හැකියාව ඇත. මඩ සොරොච්ච ආශ්‍රිත ව වම් පැත්තෙහි මීටර් 5ක් පමණ එක දිගට ක්‍රමානුකූල ව අතුරණ ලද රළපනාවක් පැවති බව බෝහිංගමුව විසින් අනාවරණය කර ඇත. වර්තමානයේ දී එබඳු ආකාරයෙන් පැහැදිලි ව පැවති රළපනාවක් ආකෘතියක් දැකගත නොහැකි නමුත් පඬා වැවෙහි රළපනාවට යොදා තිබූ කළුගල් කිහිපයක් ඒ ආශ්‍රිත ව හඳුනාගැනීමට හැකි විය. අතීතයේ මිනිසුන්ගේ තාක්ෂණික ශිල්පය බුද්ධි මට්ටම විදහා දැක්වෙන තවත් එක් නිර්මාණයක් යන්න පැහැදිලි ය. රළපනාව සෑම

විටක ම වැව් බැම්මෙහි ආරක්ෂාව උදෙසා භාවිත කර තිබුණි.

වැවෙහි ජලය උපරිම මට්ටමේ දී නැතහොත් දුරස්ත ජල සම්පාදන ක්‍රමයක් සිදුකර ඇත්තේ ගොඩ සොරොච්ච උපයෝගී කර ගනිමින් ය. අතීත සිංහල ඉංජිනේරුවන් තැනූ වැවක හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන තාක්ෂණික අංගයන් අතුරින් වැදගත් ඉදිකිරීමක් වශයෙන් ගොඩ සොරොච්ච පඬාවැව ගවේෂණය තුළ දී ද පැහැදිලි ව දක්නට ඇත. මඩ සොරොච්ච යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ වැවක ජලය පිටකිරීමට තිබෙන්නා වූ තවත් සංකීර්ණ ක්‍රමයකි. මීටර් 8ක් පමණ දුරට විහි දී ගිය නටඹුන් රාශියක් ඒ අවට භූමියේ විසිරී ඇත. මඩ සොරොච්ච නමින් හඳුන්වන මෙම සොරොච්ච වර්ගය විශාල හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් බොහෝමයක හඳුනා ගැනීමට හැකි වාරි තාක්ෂණික ක්‍රියාවලියක් වශයෙන් පෙන්වා දීමට හැකියාව ලැබේ. මඩ සොරොච්ච නිර්මාණය කරනු ලබන්නේ වැවෙහි ගැඹුරු ම ස්ථානයේ වැව් බැම්මට සම්බන්ධ කිරීමෙනි. මඩ සොරොච්ච මගින් වැවෙහි ජලය වැවෙන් පිටතට ලබා දීම සිදුකරනු ලැබූව ද මෙම ඉදිකිරීම ගොඩ සොරොච්චට වඩා වෙනස් කාර්යක් ඉටුකරයි. මඩ සොරොච්චෙන් සමීප ජල සැපයුම් ක්‍රියාවලියක් සිදුකරන අතර එමගින් සෑම අවස්ථාවක දී ම ජලය බෙදාහැරීම සිදු නොකරයි. ජලය අවම වශයෙන් පවතින කාලවල දී ජල සැපයුම සිදුකර ඇත්තේ මඩ සොරොච්ච උපයෝගී කරගෙන ය.

ගොඩ සොරොව්වට වඩා ගැඹුරින් මෙම මඩ සොරොව්ව වැව් බැම්මේ ස්ථාපිත කර ඇතිබව පඩාවැව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී හඳුනාගත හැකි විය. ඉදිකර ඇති ගොඩ සොරොව්වට වඩා ජල මට්ටම පහත වැටුණ අවස්ථාවල දී එහි ඇති ජලය ක්‍රමවත් ආකාරයෙන් බෙදාහැරීම සිදුකර ඇත්තේ පහතින් ම පිහිටුවා තිබූ මඩ සොරොව්ව උපයෝගී කර ගෙන ය.

පඩාවැව නිර්මාණය කිරීමේ දී ද විශේෂ වටිනාකමින් යුක්ත පිටවනක් දක්නට ඇත. පිටවන ස්ථානගත කර ඇති ආකාරය මෙන් ම එය ඉදිකිරීම තුළින් ද එය වැදගත් වාරි තාක්ෂණික කාර්යයකි. පඩාවැවෙන් පිටවන අතිරික්ත ජලය ස්වභාවික ගල් තලාවක් ඔස්සේ බැසයාමට සලස්වා

තිබේ. ධාතුසේන රජු විසින් ඉදිකළ කලාවැවේ ජලය පිටවන වාන නිර්මාණය කර ඇත්තේ පඩාවැවේ මෙන් ස්වභාවික පාෂාණ තීරය උපයෝගී කර ගනිමින් ය. පඩුවස්නුවර ප්‍රදේශයේ කොක්ගල නැමති ස්ථානය අශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ මෙය දැකගත හැකි වේ. වැවක ප්‍රධාන අංගයක් වශයෙන් පිටවනක් නිර්මාණය වීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වැවෙහි ජලය ඉහළ ගිය අවස්ථාවන්හි වැව් බැම්මට එල්ලවන පීඩනය අවම කිරීම සඳහා වැව් බැම්මට පහළ ස්ථානයකින් අතිරික්ත ජලය පිටකිරීමයි. මෙම ඉදිකිරීම වැවෙහි ස්වරූපය අනුව වෙනස් විය හැකි අතර එය භූමියේ උපයෝගීතාව අනුව වෙනස් වූ බව පෙනේ.